

Vakautta varhaiskasvatukseen

Kasvattajatiimien kokemuksia täydennyskoulutuksesta

LAB-ammattikorkeakoulu

Sosionomi (AMK), Sosiaalipedagoginen varhaiskasvatus

Syksy 2021

Tuuli Holappa, Ella Kettunen ja Maria Laine

Tiivistelmä

Tekijät Holappa Tuuli Kettunen Ella Laine Maria	Julkaisun laji Opinnäytetyö, AMK Sivumäärä 26	Valmistumisaika Syksy 2021
Työn nimi Vakautta varhaiskasvatukseen Kasvattajatiimien kokemuksia täydennyskoulutuksesta		
Tutkinto Sosionomi (AMK)		
Toimeksiantajan nimi, titteli ja organisaatio LAB-ammattikorkeakoulu		
Tiivistelmä <p>Opinnäytetyön tavoitteena oli selvittää ”Vakautta varhaiskasvatukseen”-Kasvattajatiimin tunnetietoisuus lapsen hyvinvoinnin tukena hankkeeseen osallistuneiden varhaiskasvatuksen ammattilaistiemien kokemuksia täydennyskoulutuksesta, ja miten he veivät koulutuksen sisältöjä omaan työelämäänsä. Tavoitteena oli myös kerätä tietoa, miten hankkeen asiantuntijaluennot, toiminnalliset työpajat sekä verkkovalmennukset onnistuivat sisällöllisesti ja verkkototeutuksena osallistuneiden mielestä.</p> <p>Opinnäytetyön tarkoituksena oli lisätä varhaiskasvatuksen ammattilaisten tunnetietoisuutta ja ymmärrystä traumainformoiduista työotteesta. Päättarkoituksena oli tuoda näkyväksi tunne- ja traumatietoisuutta.</p> <p>Opinnäytetyö toteutettiin kvalitatiivisena tutkimuksena lomakekyselyä hyödyntäen. Lomakekysely toteutettiin Webropol-alustalla. Lomakekyselyllä kartoitettiin Vakautta varhaiskasvatukseen -hankkeeseen osallistuneiden kasvattajatiimien kokemuksia täydennyskoulutuksesta. Laitimamme kyselyn vastausten pohjalta LAB-ammattikorkeakoulu voi tulevaisuudessa kehittää täydennyskoulutuksiaan.</p> <p>Opinnäytetyön teoreettisessa viitekehyksessä käsiteltiin kasvattajan tunnetietoisuutta, traumatietoisuutta, kasvattajan keinoja tukea tunteiden säätelyä sekä täydennyskoulutusta varhaiskasvatuksessa. Teoreettisen viitekehysten koonnissa käytettiin kirjallisuuslähteitä, internetistä löytyviä artikkeleita sekä julkaisuja, jotka tukivat hankkeen koulutuksien oppeja.</p>		
Asiasanat varhaiskasvatus, tunnetietoisuus, traumatietoisuus, taide- ja kehotietoisuuden menetelmät, täydennyskoulutus		

Abstract

Authors	Type of Publication	Published
Holappa Tuuli	Thesis, UAS	Autumn 2021
Kettunen Ella	Number of Pages	
Laine Maria	26	
Title of Publication		
Vakautta varhaiskasvatukseen		
Experiences of teams of educators in regard to the continued education		
Name of Degree		
Bachelor of Social Services		
Name, title and organization of the client		
LAB University of Applied Sciences		
Abstract		
<p>The objective of this research is to find out how teams of early childhood education professionals experienced in-service training as a part of the Vakautta varhaiskasvatukseen - Kasvattajatiimin tunnetietoisuus lapsen hyvinvoinnin tukena - project and how they implemented the lessons learned in training in their working life. The objective of this research is also to collect data on how the expert lectures, functional workshops and online coaching succeeded in terms of content and how they succeeded as an online implementation, according to the participants.</p> <p>The purpose of this research is to increase the emotional awareness and the understanding of trauma informed work approach among the early childhood education professionals. The main goal is to increase awareness of emotional awareness and trauma awareness.</p> <p>The thesis was conducted as a qualitative study using a form survey. The survey was conducted on the Webropol-platform. The survey was used to collect experiences of the professionals that attended the project. LAB University of Applied Sciences can utilize the results of the survey in developing their in-service training projects in the future.</p> <p>The theoretical framework of this thesis includes topics such as the emotional awareness of the educator, trauma awareness, the educators' resources in supporting emotion regulation and in-service training for early childhood education professionals. When compiling the theoretical framework of this thesis, we used literature sources, online articles and publications that supported the training sessions of the project</p>		
Keywords		
Early childhood education, emotional awareness, trauma awareness, methods of art and body awareness, continued education		

SISÄLLYS

1	Johdanto.....	1
2	Tunne- ja kehotietoisuus.....	2
2.1	Kasvattajan tunnetietoisuus.....	2
2.2	Traumatietoisuus ja traumainformoitu työote.....	3
2.3	Kehotietoisuus kasvattajan työvälineenä.....	4
3	Kasvattajan keinoja tukea lapsen tunteiden säätelyä.....	6
3.1	Validoiminen.....	6
3.2	Itsesäätelyn tukeminen.....	6
3.3	Tunteiden voimakkuuksien tunnistaminen.....	7
3.4	Kehollisia keinoja.....	7
3.5	Rauhoittavat mielikuvat.....	8
3.6	Taidelähtöisiä menetelmiä.....	8
4	Kouluttautuminen varhaiskasvatuksessa.....	10
4.1	Varhaiskasvatus.....	10
4.2	Täydenniskoulutus varhaiskasvatuksessa.....	10
5	Opinnäytetyön tausta.....	13
5.1	Toimeksiantaja.....	13
5.2	Tarkoitus ja tavoite.....	13
5.3	Selvityskysymykset.....	14
6	Opinnäytetyön toteutus.....	15
6.1	Kvalitatiivinen tutkimus opinnäytetyön tutkimusmenetelmänä.....	15
6.2	Yhteistyö ja tiedonkeruu opinnäytetyöprosessissa.....	15
6.3	Aineiston koonti.....	16
6.4	Luotettavuus ja eettisyys.....	17
7	Yhteenveto.....	19
7.1	Kyselyn tulokset.....	19
8	Pohdinta.....	23
	Lähteet.....	25

Liitteet

Liite 1. Tutkimuslupa

Liite 2. Saatekirje

Liite 3. Lomakekysely

1 Johdanto

Kaikki meistä kohtaavat stressiä sekä haitallisia kokemuksia elämämme aikana. Blomqvist-Lyytikäinen kuvailee kirjassa Yhteinen kieli: Traumatietoisuutta ihmisten kohtaamiseen (2020), miten omat tapamme reagoida vaikuttavat myös siihen, miten kohtaamme työelämässämme muita haitallisia kokemuksia kokeneita henkilöitä. Kaikista meistä voi tulla vieläkin empaattisempia kohdatessamme haitallisia kokemuksia kokeneita ihmisiä, jos olemme sinut omien kokemustemme sekä niiden vaikutusten kanssa. (Auvinen & Sarvela 2020, 325.)

Yksi Suomen suurin terveyden, hyvinvoinnin ja oppimisen uhka on lapsuuden pitkäkestoiset haitalliset kokemukset, joihin ei ole tarjottu riittävää apua ja tukea. Ennaltaehkäisevän toiminnan vähäisyydestä täytyisi olla enemmän huolissaan. Monia ratkaisuja on kuitenkin lähdetty kehittämään, esimerkiksi erilaisten hankkeiden kautta. (Auvinen & Sarvela 2020, 118–119.)

Vakautta varhaiskasvatukseen -hanke on LAB-ammattikorkeakoulun hyvinvoinnin ja muotoilun yksiköiden järjestämä täydennyskoulutus varhaiskasvatuksen tiimeille. Varhaiskasvatuksessa on lapsia sekä työntekijöitä, jotka ovat kokeneet elämässään haitallisia kokemuksia tai muita kehitykselle kielteisiä kokemuksia. Hankkeen tavoitteena on lisätä varhaiskasvatuksen henkilöstön traumatietoisuutta sekä osaamista tunnekasvatuksesta taidelähtöisin ja kehotietoisuuden menetelmin. (LAB-ammattikorkeakoulu 2020.)

Opinnäytetyön aiheen tarve nousi esiin hankkeelta. Opinnäytetyön tarkoituksena on lisätä trauma- ja tunnetietoisuutta varhaiskasvatuksen työkentillä, sekä tuoda aiheen tärkeyttä ja ajankohtaisuutta näkyväksi opinnäytetyömme avulla. Tavoitteenamme opinnäytetyöllämme on selvittää, miten hankkeen täydennyskoulutuksiin osallistuneet varhaiskasvatuksen ammattilaiset ovat vieneet koulutusten saantia omaan työhönsä, ja miten he ovat hyödyntäneet täydennyskoulutusta omassa työskentelyssään. Tiedonkeruumenetelmänä käytämme laadullisen tutkimuksen menetelmiä, ja aineiston analyysimenetelmänä tulemme hyödyntämään sisällönanalyysiä. Keräämme tietoa koulutukseen osallistuvilta tiimeiltä hankkeen vaikuttavuudesta Webropol -kyselyllä.

2 Tunne- ja kehotietoisuus

2.1 Kasvattajan tunnetietoisuus

Lämpimän vuorovaikutuksen omaava kasvattaja on työssään lapsia varten. Kasvattaja kohtaa lapset kiireettömästi, jopa hektisissä ja kuormittavissa tilanteissa. Lasten kokemusten äärelle pysähtyminen, lapsen arvokas kuuleminen ja pyrkimys tavoittaa lapsen kokemukset ja tulkinnat ovat osa lämmintä vuorovaikutusta. Lämmin ja sensitiivinen vuorovaikutus pitäisi ilmetä myös silloin, kun lapsella ilmenee voimakkaita sosiaalisemotionaalisia tuen tarpeita. (Ahonen 2017, 78.)

Sosiaalisemotionaalisista taidoista merkityksellisin on lapsen taito itsesääteilyyn. Itsesääteilytaidolla tarkoitetaan lapsen kykyä säädellä tilanteessa omia tunteitaan, käyttäytymistä ja kognitiivista toimintaa. Lapsi, jolla on paljon tuen tarpeita sosiaalisemotionaalisissa taidoissa, ilmaisee usein tunteitaan provosoivasti. Sosiaalisemotionaalisista haasteista tukea tarvitsevan lapsen tunteiden säätely, ja sitä kautta erilaisissa tilanteissa sopimaton käyttäytyminen voivat olla kuormittavia kasvattajalle. Tällainen käyttäytyminen lapsessa saattaa pelottaa kasvattajaa, sillä kasvattaja voi pelätä omaa reaktiotaan haasteellisissa tilanteissa, kuten ärtymistä tai neuvottomuutta. (Ahonen 2017, 18, 66–67.)

Kasvattajan omaan kykyyn tulkita ja tunnistaa omia tunteitaan liittyy taitoon tiedostaa, mitkä tekijät vaikuttavat omien tunteiden taustalla. Lapsuuden tunnemuistot, esimerkiksi vastaukset omiin tunnepurkauksiin tai kiukkuun, vaikuttavat kohdatessamme vastaavia tunteita toisilla ihmisillä, ja näin heijastuvat tekemiimme tulkintoihin. (Ahonen 2017, 67.)

Tunnetietoisuudella tarkoitetaan kykyä pystyä tunnistamaan ja erottamaan toisistaan erilaisia tunteita. Tunteiden tiedostaminen alkaa omien tunteiden ymmärtämisestä ja havaitsemisesta. Tunnetietoisuudessa tietoisuus viittaa ajatteluun esimerkiksi sanat ja käsitteet ovat antaneet tunteille tartuntapinnan ja sen vuoksi tunteet ovat sanallisesti selitettävissä. Tunteet vaikuttavat myös ajatusten muotoutumiseen ja ihmisten tekoihin, näiden seikkojen tiedostaminen on myös tunnetietoisuutta. (Inhimillinen ammattitaito.)

Vuonna 2016 Massey'n yliopistossa toteutettiin tutkimus tunnetietoisuuskoulutuksen vaikutuksista varhaiskasvatukseen opettajien ja lasten suoriutumiseen pelissä, jossa testattiin heidän emotionaalista osaamistaan. Tutkimuksen tuloksena huomattiin koulutuksen seurauksena tilastollisesti merkittävä parannus sekä varhaiskasvatukseen opettajien, että lasten suoriutumisessa pelissä. Koulutuksen jälkeen he suoriutuivat paremmin tunnetietoisuutta, tunteiden hallintaa ja emotionaalista tietoa testaavissa kokeissa. (Evans ym. 2016, 10–14.)

Lapsen turvallisen ja tasapainoisen kehityksen kannalta onkin erittäin tärkeää, että kasvattaja on tarpeeksi tasapainoinen omien tunteiden kanssa kohdatessaan lapsen voimakkaita tunteita. Kasvattajan tehtävä on auttaa ja tukea lasta tunteiden säätelyssä sekä tilanteen hallinnassa. Kasvattajan ei kuitenkaan tarvitse olla täydellinen, ja voimakkaita tunteita sekä suuttumuksia saa näkyä myös kasvattajassa. Tällöin on hyvä olla lapsille rehellinen omista tunteistaan, sekä näyttää lapsille, ettei kukaan ole täydellinen ja kaikki tunteet ovat sallittuja. Näin kasvattaja näyttää lapselle turvallista suuttumista, missä ei tapahdu esimerkiksi fyysisistä väkivaltaa tai raivoa. Lapsi oppii käsittämään, että omia vahvoja ja negatiivisia tunteita voi oppia säätelemään sekä hallitsemaan tilanteen vaativalla tavalla. (Ahonen 2017, 68–69.)

2.2 Traumatietoisuus ja traumainformoitu työote

Sarvelan (2020) mukaan Bassel van der Kolk (2017) on määritellyt trauman niin, että trauman jättämä jälki ilmenee henkilössä monin tavoin, kuten autonomisen hermoston yli- tai alivireytenä sekä kognitiivisina häiriöinä. Trauma vaikuttaa radikaalisti hyvinvointiin, terveyteen, oppimiseen ja käyttäytymiseen. Kolk käyttää kirjassaan myös käsitettä ”kehityksellisen trauman häiriö”, jolla hän tarkoittaa vuorovaikutuksellisissa suhteissa syntynyttä traumaattista stressiä, joka voi lapsella johtaa kyvyttömyyteen keskittyä, tunteiden säätelyyn, krooniseen vihaan, itseinhon, pelkoon, aggressioon tai itsetuhoiseen käytökseen. Lapsuuden haitallisten kokemusten on katsottu vaikuttavan aikuisiän tunnetiloihin, terveysriskeihin, sairastavuuteen, seksuaaliseen käyttäytymiseen, vammautumiseen ja terveydenhuollon käytön kuluihin. (Auvinen & Sarvela 2020, 9–12.)

Traumainformoidussa työotteessa lähtökohtana on turvan lisääminen ja vahvistaminen. Organisaatio, jossa toteutuu traumainformoitu työote, auttaa asiakkaita tulemaan kohdatuksi turvallisessa ilmapiirissä. Traumainformoidun työotteen omaksunut henkilö osaa työskennellä traumatietoisesti tavallisissa arjen vuorovaikutustilanteissa. Kulmakivenä on muuttaa ajattelutapaa ”mikä sinussa on vikana” näkökulmaan ”mitä sinulle on tapahtunut”. (Kuvajainen & Linner Matikka 2019.)

Sarvela (2020) kertoo kirjassaan että, ammattikasvattajan oma itsetuntemus ja oman traumahistorian tuntemus sekä sosiaalisemotionaaliset taidot ovat tärkeimpiä traumainformoidun työotteen peruslähtökohtia. Tasapainoinen aikuinen pystyy tarjoamaan lapselle vuorovaikutuksen kautta haitallisten kokemusten korjaavia kokemuksia. Peruskäytäntöihin kuuluu, että jokainen työntekijä on vastuussa noudattaa traumainformoitua työotetta, ja työntekijät osaavat yhteisöllisesti tukea traumatisoituneita henkilöitä. Lisääntyvän traumatietoisuuden kautta ammattilaiset voivat tarjota kattavampia näkökulmia ja antaa kokonaisvaltaisempaa tukea niille, jotka kärsivät haitallisen

kokemuksen seurauksista. Traumatietytyyden avulla ammattilainen osaa lähteä jäsentämään avun suuntaa. Lähes jokaisessa traumainformoidussa mallissa toistuvat tietyt teemat. Näitä teemoja ovat traumatietytyyden lisäksi turvallisuuden kokemus, ihmislähtöisyys, sosiaalinen tasa-arvo, sukupuoli- ja kulttuuriensensitiivisyys sekä ammattilaisen oma itsetuntemus. (Auvinen & Sarvela 2020, 16, 26–35, 121–132.)

Lisäksi Sarvela (2020) käsittelee kirjassaan, miten traumainformoidulla järjestelmällä pyritään rakentamaan inhimillisempiä ja kustannustehokkaampia toimintatapoja ja kulttuureja. Tämä tapahtuu havainnoinnilla ja hoitamalla traumojemme syitä. Toipumista edistävien yhteisöjen luominen edellyttää, että ymmärretään, kuinka voidaan auttaa itseään ja organisaatioita toipumaan traumasta. Traumainformoitu järjestelmä on transformatiivista järjestelmää muistuttava järjestelmä. Järjestelmässä olivat, traumatietytyt ihmiset, toimijat ja heidän asiakkaansa, ovat vaikuttamassa ratkaisevasti ja itseorganisoituvasti sen malleihin ja käytäntöihin. (Auvinen & Sarvela 2020, 11.)

2.3 Kehotietoisuus kasvattajan työvälineenä

Lapselle mieli ja keho ovat kokonaisuus. Vasta kun lapsi kasvaa, hän oppii ajattelemaan mielen ja kehon erilleen toisistaan. Tämän takia lapsella tunteet tuntuvat kehossa. Ja jokaisella on yksilöllinen tapa tuntea tunteet kehossaan. Joillain lapsella jännitys saattaa tuntua mahakipuna, kun taas toisella ärtymys tuntuu ihon kutinana. Jokaiselle tunteelle voidaan kertoa kehollinen paikka. Ilon tunteita lapsi kuvailee useimmiten vatsan tai rintakehän kautta, kun taas vihan tunteita nyrkkien, nielun tai poskien kautta. (Koskinen & Riihonen 2020, 84–85.)

Lasten tunteet liukuvat erilaisista tunteista toiseen alitajuntaisella syklillä, ja he ovat todella tarkkaavaisia tunnepitoisten tilanteiden tarkkailussa. Siksi lapset ovat taitavia havaitsemaan tunteita itsessään ja muissa ihmisissä. Lapsen tunteiden synnyn havaitseminen itsessään on tunneälyn lähtökohta. Tunteen ja tunteiden havaitseminen on mahdollista vasta kun tunne saa aikaan reaktion kehossamme. Reaktio voi tapahtua silmänräpäyksessä ja olla ihmisen ydinjärjestelmän tiedostamaton automaatio. (Köngäs 2019, 42.)

Lapsen tunnetaitojen opettamiseen kuuluukin kehollisen virittymisen tunnistaminen. Lasta opetetaan havaitsemaan itsestään kehollisia merkkejä, jotka edeltävät jotain tunnetta. Kun lapsi itse tunnistaa nämä keholliset merkit, osaa hän hakeutua aikuisen luokse turvaan ja rauhoittumaan. (Koskinen & Riihonen 2020, 84–85.)

Kehotunnekasvatus sisältää tietoa kehosta, tunteista ja oikeuksista lapsen kehitystasoisesti kerrottuna. Kehotunnekasvatus varhaiskasvatuksessa lisää lapsen kehotietoisuutta, ja toiminnassa opetetaan lapselle turvataitoja ja kehonosien nimiä ikätason mukaisesti.

(Väestöliitto.) Kasvattajan tehtävänä on arvailla ja sanoittaa lapsen puolesta tarvittaessa hänen tunteitaan ääneen (Koskinen & Riihonen 2020).

Kasvattajan työvälineenä kehotietoisuus näkyy siten, että kasvattaja suojaa ja tukee lasta hänen kehityksessään. Kasvattaja suojaa myös siltä, ettei lasta kiusata, häiritä tai kaltoin kohdella, ja kasvattaja ottaa puheeksi huoltajien kanssa esimerkiksi mahdolliset huolet. Kasvattajan on mahdollistettava avoin ja molemmin puolinen keskusteluyhteys lapsen huoltajien kanssa. Kasvattaja pyrkii kasvattamaan lapsen sekä arvostamaan itseään että muita ihmisiä. (Väestöliitto.)

Kasvattajan oma asenne, tiedot ja taidot sekä avoimuus ja suunnitelmallisuus ovat lapselle kehotunnekasvatuksen malli. Kasvattajan kehotietoisuus näkyy koko ajan arjessa, miten kasvattaja puhuu muista ihmisistä ja ihmissuhteista, ja miten hän kohtelee itseään ja muita ihmisiä. Kasvattajan täytyy huomioida kaikki lasten tunteet, ja puuttua niihin tilanteen tarvitsemalla tavalla. Sillä on merkitystä, millaisella tavalla ja puheen sävyllä kasvattaja ilmaisee itseään eri tilanteissa. Asiat on kerrottava lapsia innostavasti, ja lapsen ikätaso huomioiden. (Väestöliitto.)

3 Kasvattajan keinoja tukea lapsen tunteiden säätelyä

3.1 Validoiminen

Tunteiden validoiminen tarkoittaa tunteiden oikeaksi vahvistamista. Validoiminen on yksi keino auttaa lasta tulemaan kuulluksi, jos hänellä on voimakkaita tunnetiloja. Käytännössä aikuinen näyttää sanoin ja teoin ymmärtävänsä lapsen kokeman tunnekokemuksen, sekä näin osoittaa lapselle, että kuka tahansa voisi samassa tilanteessa kokea asian vastaavalla tavalla. Samalla aikuinen osoittaa lapselle tietävänsä ja tunnustavansa mitä lapsen mielessä liikkuu, ja pitävänsä lapsen tunteita hyväksyttävänä. Kun lapsen tunnetilan validoi, pystyy hän paremmin ottamaan vastaan aikuisen neuvoja ja ohjeita. (Koskinen & Riihonen 2020, 68.)

Lapsen tunnekokemusten validoiminen on tärkeää arjen tilanteissa. Kasvattajan tulee kiinnittää huomiota lapsen tunteiden huomioimiseen, eikä hän saa vähätellä lapsen tunnereaktioita. Esimerkkitalanteena kasvattajan ei tule sanoa ”Miksi ihmeessä itket tuota Lego-juttua? Rakenna vain uusi.” Sen sijaan hänen tulisi sanoa lapselle: ”Taidat olla todella pettynyt, kun sinun Lego-rakennelmasi meni äsken rikki. Tuntuu varmasti kurjalta.” Jotta lapsi voi oppia aggressio taitoja, täytyy aikuisen tarkkailla ensin omaa toimintaansa, ja tunnistaa epäkohdat omassa toiminnassaan. Jos kasvattaja huomaa vähättelevänsä lapsen tunteita, tulee hänen pysähtyä ja tunnistaa, missä kohtaa hän olisi voinut itse toimia toisin ja olla myötätuntoisempi lasta kohtaan. (Koskinen & Riihonen 2020, 69–72.)

3.2 Itsesäätelyn tukeminen

Alkukantaisin ja kaiken toiminnan taustalla vaikuttava järjestelmä liittyy ihmisen valpastumiseen uusissa, ennenkokemattomissa ja voimakkaita tunteita herättävissä tilanteissa ja toiminnoissa. Valpastuminen liitetään yleisesti käsitteeseen stressi. Valpastumista on opeteltava säätelmään, sillä toistuva tai jatkuva ylivirittyneisyystila romahduttaa lapsen orastavan itsesäätelykyvyn, ja näkyy käyttäytymisessä haitallisen voimakkaana reaktiivisuutena sekä vaikeutena säädellä käyttäytymistä, tunteita ja ajattelua. Lapsilla valpastumisen säätelminen ei onnistu ilman kasvattajan apua. (Pajulahti ym. 2020, 39.)

Lapsen on tärkeä oppia tunnistamaan tunneaktivoitumisen merkit ajoissa, jottei lapsi toimi välittömästi automatisoituneiden reaktioiden ohjaamana. Valpastumisjärjestelmän oivaltaminen on tärkeää myös kasvattajalle, jotta hän ymmärtää antaa oikea-aikaista ja tarkoituksenmukaista säätelyapua lapselle. (Pajulahti ym. 2020, 59.)

Tunteiden ja kehollisten viestien tunnistaminen on edellytys lapsen omien tunnetilojen ohjaamiselle. Pysähtyminen ja rauhoittuminen antavat tilaa lapsen itsesäätelylle. Kasvattajan rauhallinen läsnäolo ja sensitiivinen ohjaus auttavat lasta kiinnittämään huomionsa siihen, mitä hänessä itsessään ja ympäristössä tapahtuu. Kasvattajan on oltava läsnä, ja tukea lapsen itsesäätelyä ohjaamalla lasta pysähtymään tarpeen vaatiessa ja rauhoittumaan esimerkiksi rauhallisella hengittämisellä. Pysähtymisen ja rauhoittumisen jälkeen lapsi pystyy jatkamaan omaa toimintaansa rauhallisessa tilassa. Tällaisten harjoitusten avulla lapsi oppii välttämään tunnekaappaukset. (Pajulahti ym. 2020 59–60.)

3.3 Tunteiden voimakkuuksien tunnistaminen

Jokaisen lapsen tulisi oppia mittaamaan omien tunteiden voimakkuuksia. Tunteiden mittaaminen auttaa lasta sekä kasvattajaa ymmärtämään, mitkä asiat ja tapahtumat vaikuttavat lapseen milläkin tavalla. Samalla lapsi oppii ymmärtämään paremmin omaa toimintaansa ja saa keinoja tunteiden hallinnan helpottamiseksi. (Koskinen & Riihonen 2020, 77–78.)

Menetelmä, jota kasvattaja voi hyödyntää lapsen opettellessa tunteiden havainnoimista on liikennevalomalli. Liikennevalomallissa ennalta sovitut värit merkitsevät lapselle eri tunnetiloja. Lapsi tarvitsee kasvattajan apua sekä ohjausta omien tunnetilojen ja niiden havainnoimisen kanssa. Kasvattajan tehtävänä on havainnoida lapsen tunnetiloja, ja antaa samalla niistä välitöntä palautetta liikennevalojen avulla. Liikennevalojen avulla kasvattaja pystyy myös rauhoittamaan lasta oikeaan aikaan. Kaikista tunteista tulee antaa palautetta, myös hyvästä käytöksestä. Näin lapsi oppii myös tunnistamaan milloin hänellä ei ole epämielisiä tunteita. (Koskinen & Riihonen 2020, 78–79.)

Liikennevalomallin pitkäjänteinen hyödyntäminen auttaa lapsen tunnesäätelyiden opettelussa kasvattajan avulla. Lapselle alkaa syntyneempiä kokemuksia siitä, mitä ennen raivotilanteeseen päätyminen tapahtuu, ja minkälaisia muutoksia lapsella itsessään erityisesti väkivaltaan ja raivoon johtavat tunnetilat aiheuttavat. (Koskinen & Riihonen 2020, 79.)

3.4 Kehollisia keinoja

Motorinen aktiivisuus tai levottomuus ei aina tarkoita, että lapsen käytös olisi negatiivista, vaan se voi olla lapsen tapa purkaa tunteitaan. Kaikki lapset eivät osaa sanottaa tunteitaan, joten lapsen mielialat voivat näkyä kehossa sekä käytöksessä. Jos lapsi käyttäytyy aggressiivisesti tai impulsiivisesti, tunnereaktiot syttyvät nopeasti ja kasvattajan on

helpointa työskennellä lapsen kanssa kehollisin menetelmin. (Koskinen & Riihonen 2020, 88.)

Lapsen kehoa on helppo rauhoittaa riippumatta siitä, miten paljon lapsella itsellään on vaikutusta ja tuntumaa omiin ajatuksiinsa. Kehollisen virittymisen hellittäminen rauhoittaa myös lapsen autonomista hermostoa. Tällöin lapsen on helpompi hallita myös omia tunnereaktioitaan. (Koskinen & Riihonen 2020, 88.)

Jos lapsi on vihainen, tarvitsee hän kehollisen itsesäätelyn keinoja, jottei lapsen toiminnan tarve siirry aggressiiviseen käyttäytymiseen. Keholliset menetelmät ovat avuksi, jos lapsi ei ole kykenevä ottamaan sanallista ohjausta rauhoittuakseen. Kehollisia keinoja lapsen auttamiseksi ovat esimerkiksi lihasryhmien jännittäminen ja rentouttaminen, jaloilla keinuminen varpailta kantapäille tai liikkuminen eri tavoin. (Koskinen & Riihonen 2020, 89–91.)

Kun lapsi on normaalissa rauhallisessa tilassa hän voi harjoitella erilaisia hengitysharjoituksia, kuten lasten joogaa, palleahengittämistä eli syvään hengittämistä tai lihasjännitystä ja rentoutusta. Lapsen on hyvä harjoitella näitä keinoja rauhallisessa mielentilassa, jotta hän voi käyttää tätä rauhoittumisen keinona, kun lapsi kokee tunnekuohua. (Koskinen & Riihonen 2020, 89–91.)

3.5 Rauhoittavat mielikuvat

Myös mielikuvat ovat hyvä tapa lapsen tunnesäätelylle, sillä lapsi toimii paljon leikin ja mielikuvituksen kautta. Kun lapsi alkaa hermostumaan tai epätoivotut tunteet nousevat, ohjataan lasta ajattelemaan mukavia mielikuvia. Joillekin lapsille mielikuvaidoli eli hänen ihailema ihminen tai hahmo on hyödyllinen keino tunteiden säätelyssä. Mielikuvat rauhoittavat lasta, ja lapsen kiihtyneen tunnetilan voimistuminen saattaa laantua. Rauhoittava mielikuva voi liittyä myös aistiärsykkeeseen, kuten veden liplatukseen, kukkien ja puiden tuoksuun, tai lapselle tärkeään esineeseen. Lapselle tulee luoda paikka päiväkodissa sekä kodissa, jossa hän voi keskittyä rauhassa rauhoittaviin ja miellyttäviin aistimuksiin. (Koskinen & Riihonen 2020, 92–93.)

3.6 Taidelähtöisiä menetelmiä

Varhaiskasvatuksen yksi pedagogisen toiminnan oppimisen alueista on ilmaisun monet muodot. Varhaiskasvatuksen tavoite on tutustuttaa lapsia eri taiteenaloihin, taiteellinen kokeminen ja ilmaiseminen edistää sosiaalisia taitoja, oppimisedellytyksiä ja myönteistä

minäkuva. Lisäksi se antaa lapselle valmiuksia ymmärtää ja jäsentää ympäröivää maailmaa. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2018, 42.)

Kuvallisen ilmaisun tavoitteena varhaiskasvatuksessa on kehittää lapsen suhdetta kuvataiteeseen, sekä muuhun visuaaliseen kulttuuriin ja kulttuuriperintöön. Lapsille tulee tarjota mahdollisuus nauttia kuvien tekemisestä, sekä saada esteettisiä elämyksiä ja kokemuksia taiteen parissa. Lapsia ohjataan myös tulkitsemaan ja kertomaan omia ajatuksiaan kuvallisista viesteistä. Kuvia tarkasteltaessa ja tulkittaessa kiinnitetään huomiota esimerkiksi väreihin, materiaaleihin, muotoihin, tekijään sekä kuvien herättämiin tunteisiin lapsessa. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2018, 33–43.)

Taiteen avulla lapset voivat tuoda näkyväksi omat ajatuksensa, havaintonsa ja tunteensa. Taiteellisen ilmaisun kautta lapsi voi käsitellä ja ilmaista näkemäänsä ja kokemaansa. Esimerkiksi kuvallisessa ilmaisussa, aikuiset pystyvät havainnoimaan lapsen teoksesta tunteiden käsittelyä, kiinnittämällä huomiota esimerkiksi tilanteen asiayhteyteen ja teoksen herättämiin tunteisiin. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2018, 43.) Kasvattajan rohkeus ja luovuus itsensä toteuttamisessa antaa lapsille hyvän mallin. Varhaiskasvatuksessa kasvattajan on hyvä suunnitella toiminta niin, että lapsella on tilaisuuksia toteuttaa itseään rohkeasti ja luovasti. (Karppinen ym. 2001, 22.)

4 Kouluttautuminen varhaiskasvatuksessa

4.1 Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatus on suunnitelmallista ja tavoitteellista kasvatusta, opetusta ja hoitoa. Varhaiskasvatuksessa painottuu pedagogisuus. Varhaiskasvatus järjestetään 0–6-vuotiaille lapsille peruskoulun alkamiseen saakka. Varhaiskasvatuksen tehtäviä ovat

- Lapsen kasvun, kehityksen ja oppimisen tukeminen
- Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistäminen
- Syrjäytymisen ehkäiseminen
- Huoltajien tukeminen kasvatuksessa
- Huoltajien työelämän ja opiskelun mahdollistaminen
- Lapsen osallisuuden lisääminen
- Aktiivisen toimijuuden lisääminen yhteiskunnassa. (Opetushallitus.)

Varhaiskasvatusta määrittää varhaiskasvatussuunnitelman perusteet. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet ohjaavat varhaiskasvatuksen järjestämistä, toteuttamista ja kehittämistä. Varhaiskasvatussuunnitelma muodostuu kolmesta osasta valtakunnallisista varhaiskasvatussuunnitelman perusteista, päiväkotikohtaisista varhaiskasvatussuunnitelmista ja lasten henkilökohtaisista varhaiskasvatussuunnitelmista. (Opetushallitus.)

Varhaiskasvatuksen perusteissa määritetyn arvoperustan yksi kohdista on terveellinen ja kestävä elämäntapa. Sen mukaan lapselle on tarjottava varhaiskasvatuksessa mahdollisuus kehittää tunnetaitojaan. Lapsen tunnetaidot kehittyvät silloin, kun lapsi opettelee havaitsemaan, tiedostamaan ja nimeämään tunteita. Lisäksi lasta ohjataan oman ja toisen kehon kunnioittamiseen ja suojelemiseen. Myönteiset tunnekokemukset edistävät lapsen oppimista. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2018, 21.)

4.2 Täydennyskoulutus varhaiskasvatuksessa

Täydennyskoulutuksella ammattilainen saa ajankohtaisinta tietoa, ja pääsee kehittämään työtaitojaan. Lisäksi oman työn hallinta ja ammatillinen yhteistyö lisääntyy. Ammattilaisen ajankohtaisten asioiden tietoisuus auttaa asiakastyössä niin, että ammattilainen pystyy vastaamaan paremmin asiakkaiden palvelutarpeisiin. Ammatillista kehittymistä ja erikoistumista edistäviä erikoistumiskoulutuksia järjestävät yliopistot sekä ammattikorkeakoulut. (Talentia.)

Sosiaalihuollon ammattihenkilölaissa täydennyskoulutuksesta kerrotaan, että ammattihenkilö on itse velvollinen kehittämään ja ylläpitämään omaa ammattitaitoansa. Lisäksi ammattihenkilön on itse perehdyttävä ammattitoimintaansa koskeviin määräyksiin ja säännöksiin. Työnantajan tehtävänä on varmistaa, että jokainen ammattihenkilö saa työssään tarvittavan perehdytyksen. Työntekijän on mahdollista osallistua työnantajan tarjoamiin ammattitaidon kehittämiseksi tarvittaviin täydennyskoulutuksiin. (Laki sosiaalihuollon ammattihenkilöstöstä 817/2015, 5§.)

Varhaiskasvatusten koulutuksille on laadittu kehittämissuosituksia, jotka luovat pohjaa sekä tutkintokoulutuksille että täydennyskoulutuksille. Neljä kehittämisaluetta on nopeasti muuttuva toimintaympäristö, varhaiskasvatuksen työvoimatarve, varhaiskasvatuksen koulutusten kehittäminen yhteistyössä, varhaiskasvatuksen veto- ja pitovoiman parantaminen. (Varhaiskasvatuksen koulutusten kehittämisfoorumi 2021.)

Nopeasti muuttuva toimintaympäristö

Tutkittu tieto lapsuudesta, lasten kehitys ja oppiminen, varhaiskasvatus ja varhaiskasvatuksen koulutus ovat asioita, joihin varhaiskasvatuksen henkilöstön perustutkintokoulutuksen kehittäminen täytyy perustua. Kun kehitetään varhaiskasvatuksen koulutuksia, tulee olla tietoinen uusista vaatimuksista liittyen muuttuvaan toimintaympäristön ammatilliseen osaamiseen. Uudenlaiset vaatimukset on huomioitava pedagogisten käytäntöjen sekä koulutuksen sisältöjen kehittämisessä. Ammatillisia osaamisprofiileja, joita tuottaa varhaiskasvatus koulutus, on selkiytettävä koulutusten ja sidosryhmien yhteistyössä. Lisäksi nopeasti muuttuva toimintaympäristö osa-alueen alle kuuluu, se, että varhaiskasvatuksen henkilöstölle kuuluvia täydennyskoulutuksia täytyy järjestelmällistää ja koordinoita enemmän. (Varhaiskasvatuksen koulutusten kehittämisfoorumi 2021.)

Varhaiskasvatukseen liittyvä tieto on muuttuvaa, kouluttajille tulee tarjota täydennyskoulutuksia, jotka pohjautuvat uusimpaan tutkimustietoon sekä toimintaympäristön muutosten analyysiin. Varhaiskasvatuksesta saadaan koko ajan uutta tietoa, joten varhaiskasvatuksen henkilöstön työ on jatkuvaa oppimista, joita tukee täydennyskoulutukset. Jokaisella varhaiskasvatuksen henkilöstön jäsenellä on oikeus osallistua täydennyskoulutuksiin säännöllisesti. (Varhaiskasvatuksen koulutusten kehittämisfoorumi 2021.)

Varhaiskasvatuksen koulutusten kehittäminen yhteistyössä

Koulutusalojen välistä ja koulutusten keskinäistä yhteistyötä pitää vahvistaa, sillä varhaiskasvatuksen koulutuskenttä on moninainen. Koulutuksen kehittäminen on oltava tutkimusperustaista. Ammatillisen toisen asteen, ammattikorkeakoulujen, yliopistojen ja täydennyskoulutusta järjestävien tutkimusperustaista kehittämistä tukee yhteistyö koulujen välillä. Koulujen välistä tiedon välittämistä on myös lisättävä. Jotta yhteistyö eri koulujen välillä onnistuu, tarvitaan kansallisen ja alueellisen tason rakenteita. (Varhaiskasvatuksen koulutusten kehittämisfoorumi 2021.)

Koulutusta järjestävien ja työelämän yhteistyötä on lisättävä. Näin työelämä tulee tietoisemmaksi koulutuksien uusista sisällöistä ja koulutus tulee tietoisemmaksi työelämän sen hetkistä kehittämisen haasteista. Koulutusta voidaan kehittää näin tietoisesti yhdessä työelämässä toimijoiden kanssa. Varhaiskasvatuksen koulutusten kehittämisfoorumi, jossa kohtaavat eri koulutusasteissa työskentelevät toimijat, on jatkettava. Kehittämisfoorumi lisää yhteistyötä eri toimijoiden kanssa. (Varhaiskasvatuksen koulutusten kehittämisfoorumi 2021.)

5 Opinnäytetyön tausta

5.1 Toimeksiantaja

Teimme opinnäytetyömme yhteistyössä ”Vakautta varhaiskasvatukseen” -Kasvattajatiimin tunnetietoisuus lapsen hyvinvoinnin tukena hankkeen kanssa. Hankkeen toteuttajina toimivat LAB-ammattikorkeakoulun hyvinvoinnin ja muotoilun yksiköt. Hankkeen hallinnoijana toimi LAB-ammattikorkeakoulu. Hankkeen on rahoittanut Opetushallitus, ja rahoitus myönnettiin ajalle 1.9.2020 - 31.12.2021. Hanke toteutettiin täydennyskoulutuksena keväällä 2021 ja syksyllä 2021. (Murto 2020.)

Vakautta varhaiskasvatukseen -hankkeessa pyrittiin kehittämään varhaiskasvatuksen toimintakulttuuria Etelä-Karjalassa, Etelä-Savossa ja Päijät-Hämeessä. Hankkeen tavoitteena oli tuottaa varhaiskasvatuksen toimintakulttuuria kehittävä täydennyskoulutus. Täydennyskoulutuksen tarkoituksena oli lisätä työntekijöiden traumatietoisuutta ja osaamista tunnekasvatuksesta taidelähtöisin ja kehotietoisuuden menetelmin. Täydennyskoulutuksen avulla työntekijät pääsivät tutustumaan tunnetaitoja tukeviin taidelähtöisiin ja kehotietoisuuden menetelmiin varhaiskasvatuksessa. Tavoitteena oli myös tuoda lasten ja kasvattajien käyttöön vakauttavia ja kehollista tunnistamista tukevia menetelmiä. (Murto 2020.)

Hankkeen täydennyskoulutus toteutettiin tiimivalmennuksena, eli varhaiskasvatuksen ammattilaiset osallistuivat oman päiväkodin tiiminsä kanssa koulutukseen. Täydennyskoulutus oli kokonaisuudessaan kolmen opintopisteen laajuinen, ja se sisälsi asiantuntijaluentoja, toiminnallisia työpajoja sekä verkkovalmennuksia. Koulutusten aikana käsiteltiin ja tarkasteltiin kolmea isoa pääteemaa: tunne- ja traumatietoisuus varhaiskasvatuksessa, kehotietoisuus kasvattajan työvälineenä sekä taide vakauttajana ja turvan tuojana. (Murto 2020.)

5.2 Tarkoitus ja tavoite

Opinnäytetyön päätarkoitus oli lisätä varhaiskasvatuksen työntekijöiden tunnetietoisuutta sekä tietoa traumainformoidusta työotteesta. Tavoitteenamme oli selvittää, miten Vakautta varhaiskasvatukseen- hankkeen tiimivalmennuksiin osallistuneet työntekijät kokivat verkossa toteutettavan täydennyskoulutuksen, ja miten he veivät koulutusten sisältöä omaan työhönsä ja lapsiryhmiinsä.

Tavoitteena oli myös kerätä tietoa siitä, miten Vakautta varhaiskasvatukseen- hankkeen täydennyskoulutus osallistuneiden työntekijöiden mielestä onnistui, ja kokivatko osallistujat

koulutukset hyödyllisiksi. Laatimamme kyselyn vastausten perusteella LAB-ammattikorkeakoulu voi kehittää tulevia täydenniskoulutuksia.

5.3 Selvityskysymykset

Selvityskysymyksemme pohjautuvat laadulliseen tutkimukseemme. Selvityskysymyksemme Vakautta varhaiskasvatukseen -hankkeelle olivat seuraavat:

- Miten koit hankkeen täydenniskoulutuksen ja olisiko niissä jotain parannettavaa?
- Miten arvioit koulutuksen hyödyllisyyttä?
- Millaisissa asioissa olet käyttänyt oppimaasi?
- Millaiseksi koit valmennuksen laadun?
- Mikä on täydenniskoulutuksen merkitys työelämässä, ja olivatko täydenniskoulutuksen teemat hyödynnettävissä työelämään?

6 Opinnäytetyön toteutus

6.1 Kvalitatiivinen tutkimus opinnäytetyön tutkimusmenetelmänä

Kvalitatiivisessa eli laadullisessa tutkimuksessa pyritään tutkimaan tutkittavaa kohdetta mahdollisimman kokonaisvaltaisesti, ja tavoitteena on tutkia sekä ilmaista tosiasioita ihmisten kertomana ja kokemana. Tutkimuksessa suositetaan menetelmiä, jossa tutkittavien näkökulmat ja mielipiteet pääsevät esille. Kvalitatiivisessa tutkimuksessa valitaan kohderyhmä tarkoituksenmukaisesti. (Hirsjärvi ym. 2009, 161, 164.)

Aineistonkeruu menetelmänä käytimme lomakekyselyä. Kysely on yksi kvalitatiivisen tutkimuksen aineistonkeruumenetelmä. Kun halutaan selvittää, mitä ihminen ajattelee, on järkevää kysyä asiaa häneltä itseltään. (Sarajärvi & Tuomi 2018, 85–86.) Kyselytutkimuksen etuna on se, että niiden avulla voidaan selvittää laajaa tutkimusaineistoa, ja kyselyssä voidaan kysyä monia asioita. Lomakekyselyä luodessa kysymyksiä voidaan muotoilla monella tavalla. Opinnäytetyömme lomakekyselyssä käytimme suljettuja sekä avoimia kysymyksiä. Avoimet kysymykset sallivat vastaajien ilmaista itseään omin sanoin, ja osoittaa, mikä on keskeistä tai tärkeää heidän ajattelussaan. (Hirsjärvi ym. 2009, 195, 201.) Lomakehaastattelussa kysytään vain aiheelle merkityksellisiä ja perusteltuja kysymyksiä (Sarajärvi & Tuomi 2018, 87).

6.2 Yhteistyö ja tiedonkeruu opinnäytetyöprosessissa

Kokosimme opinnäytetyötä prosessia kuvaavan kaavio, josta näkee opinnäytetyöhön kuuluneet vaiheet (Kaavio 1). Keväällä 2021 sovimme Vakautta varhaiskasvatukseen -hankeen projektipäällikön ja asiantuntijan kanssa yhteistyöstä, sekä aloitimme suunnittelemaan opinnäytetyön toteuttamista. Haimme tutkimuslupaa (Liite 1) LAB-ammattikorkeakoululta ja lähetimme opinnäytetyön saatekirjeen (Liite 2) keväällä 2021. Tutkimusluvan saatuamme aloitimme suunnittelemaan kyselylomakkeen toteutusta yhdessä hankkeen kanssa.

Loimme lomakekyselyn Webropol -verkkoalustalle keväällä 2021 ja suunnittelimme kysymyksiä yhdessä hankkeen toteuttajien kanssa. Lomakekyselyn suunnittelussa ja toteuttamisessa meidän täytyi ottaa huomioon keväällä 2021 vallitseva COVID-19 virus ja sen tuomat uudet toimintamallit. Vakautta varhaiskasvatukseen -hanke toteutettiin verkkototeutuksena, joten toteutimme lomakekyselyn verkon välityksellä. Lomakekyselyn toteutustavaksi valikoitui Webropol -verkkoalusta. Webropol on työkalu online-kyselyiden luomiseen (webropol.fi).

Lähetimme valmiin lomakekyselyn (Liite 3) arvioitavaksi hankkeen projektipäällikölle ja asiantuntijalle, jonka jälkeen aloitimme lomakekyselyn jakamisen vastaajille toukokuussa 2021. Vierailimme Vakautta varhaiskasvatukseen -hankkeen luennoilla, ja kerroimme vastaajille kyselystä, ja pyysimme heitä osallistumaan lomakekyselyyn toukokuussa 2021.

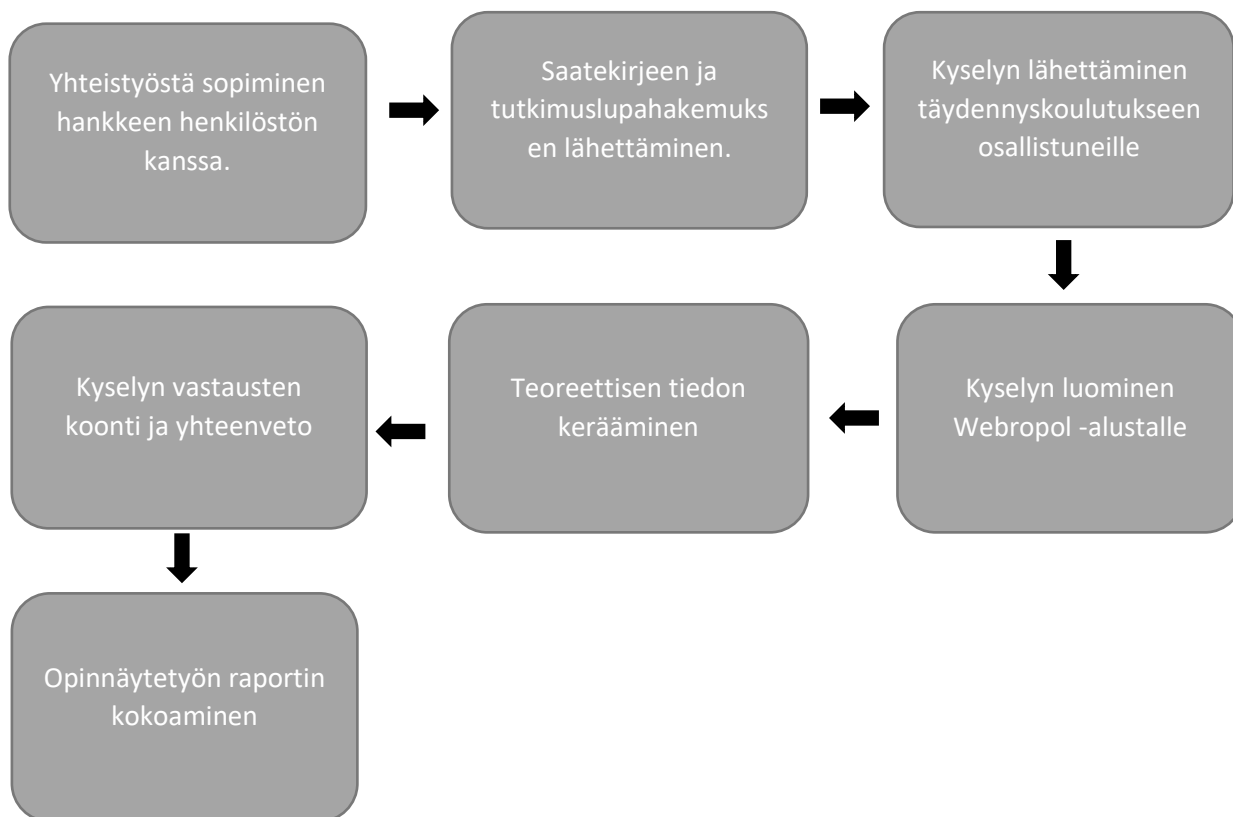
Lomakekyselyyn (Liite 3) vastasi kevään 2021 tiimivalmennuksien varhaiskasvattajatiimit. Tiimeihin kuului varhaiskasvatuksenopettajia, varhaiskasvatuksen lastenhoitajia, varhaiskasvatuksen erityisopettajia sekä päiväkotien esimiehiä, ja tiimit olivat kolmesta eri maakunnasta. Lomakekyselyn vastaukset kokosimme kesäkuussa 2021.

Keräsimme teoreettista tietoa Vakautta varhaiskasvatuksen -hankkeen oppimateriaaleista ja asiantuntijaluennoista. Opinnäytetyön teoria osuudessa käytimme kirjallähteitä, jotka tukivat hankkeessa käsiteltäviä aiheita.

6.3 Aineiston koonti

Aineiston kokosimme hyödyntämällä aineistolähtöistä sisällönanalyysin menetelmää. Aineistolähtöisessä sisällönanalyysissä tutkimuksen aineisto pelkistetään eli redusoidaan, ja tutkimusten vastauksista etsitään haluttua tietoa, ja karsitaan turha aineisto pois. Tämän jälkeen aineisto ryhmitellään eli klusteroidaan. Samankaltaiset vastaukset ja käsitteet ryhmitellään omiin luokkiin. Luokittelun aikana aineisto tiivistyy, koska yksittäiset tekijät sisällytetään yleisimpiin käsitteisiin. Sisällönanalyysi perustuu tutkijan tulkintaan ja päättelyyn. (Sarajarvi & Tuomi 2018, 169–178.)

Perehdyimme aluksi kyselyn vastauksiin, ja lähdimme tätä kautta pelkistämään ja ryhmittelemään lomakekyselyn vastauksia. Yhdistimme ja kokosimme samankaltaiset vastaukset yhteen, ja nostimme yleisimmät vastaukset esille raportissamme.

Kaavio 1. Opinnäytetyön prosessi

6.4 Luotettavuus ja eettisyys

Toteutimme opinnäytetyön noudattaen tutkimuseettisiä periaatteita. Kunnioitimme haastatteluun osallistuvien itsemääräämisoikeutta ja vapaaehtoisuutta (Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2019, 8). Ihmisarvon ja itsemääräämisoikeuden kunnioittaminen, aineellisen ja aineettoman kulttuuriperinnön sekä luonnon monimuotoisuuden kunnioittaminen ovat myös tutkimuksen eettisiä periaatteita. Tutkimus on toteutettava niin, ettei siitä synny riskejä, haittoja tai vahinkoja tutkimukseen osallistuville ihmisille. (Metropolia.)

Tutkimukseen osallistuville henkilöille turvattiin henkilöllisyyden suoja. Kyselyyn vastattiin anonymisti Webropol -alustalla, eikä näin täydennyskoulutukseen osallistuvien henkilöiden tunnistettavia tietoja kerätty, ja näin kyselyyn vastaajan yksityisyys turvattiin. Täydennyskoulutukseen osallistuneita ei velvoitettu vastaamaan kyselyyn, vaan se oli vapaaehtoista. (Ammattikorkeakoulujen opinnäytetöiden eettiset suositukset, 7.)

Kyselyyn vastasi ainoastaan täydennyskoulutukseen osallistuvat varhaiskasvatuksen ammattilaiset. Kyselystä kerrottiin tiimeille viimeisellä valmennuskerralla, joten osallistujat pystyivät heti käydä vastaamassa kyselyyn ja näin heidän vastauksensa olivat ajankohtaisia. Kyselyn tietoihin pääsi ainoastaan hankkeen henkilöstö ja hankkeessa mukana olevat opiskelijat. Kysely toteutettiin kokonaan verkossa, ja jokainen verkkovalmennukseen osallistunut henkilö vastasi kyselyyn oman tiimensä kanssa tai yksilönä. Kyselyyn pystyi vastaamaan mobiililaitteella, joten kyselyyn vastaaminen ei ollut riippuvainen tietokoneen saatavuudesta. Menetelmänä käytimme puolistrukturoitua haastattelua, jossa oli sekä avoimia, että suljettuja kysymyksiä. Kysymyksiä kyselyssä oli 14, joten vastaamiseen ei mennyt kauan aikaa ja näin kynnyks vastata oli matalampi.

7 Yhteenveto

7.1 Kyselyn tulokset

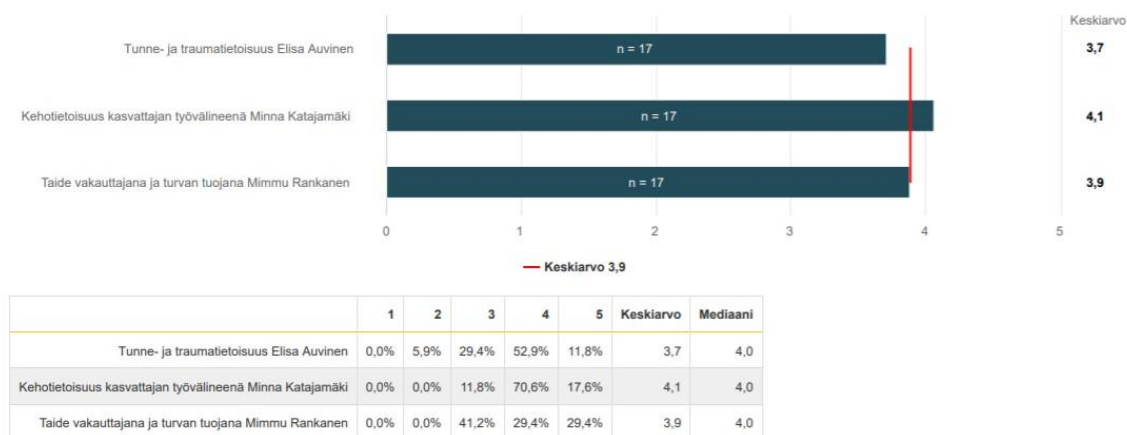
Kyselyyn vastasi kolmesta eri maakunnasta yhteensä 17 varhaiskasvatuksen tiimiä ja ammattilaista. Etelä-Karjalasta vastanneita oli 41 %, Päijät-Hämeestä 35 % ja Etelä-Savosta 24 %. Tiiminä tai tiimin jäsenenä vastanneita oli 88 % ja varhaiskasvatuksen erityisopettajia 12 % vastanneista.

Asiantuntijaluennot

Asiantuntijaluennoitsijoiden luentoja vastaajat arvioivat sisällöllisesti asteikolla yhdestä (erittäin huono) viiteen (erittäin hyvä). Luennoitsija Elisa Auvisen luento tunne- ja traumatietoisuudesta sai keskiarvoltaan arvosanaksi sisällön onnistumisesta 3,7. Luennoitsija Minna Katajamäki sai kehotietoisuus kasvattajan työvälineenä luennostaan keskiarvokseen 4,1, ja luennoitsija Mimmu Rankanen sai luennostaan taide vakauttajana ja turvan tuojana keskiarvokseen 3,9. (Kaavio 2).

3. Arvioi asiaantuntijaluennoitsijoiden luentoja sisällöllisesti asteikolla 1 (erittäin huono) - 5 (erittäin hyvä)

Vastaajien määrä: 17

Kaavio 2. Vakautta varhaiskasvatukseen -hanke

Vastaajat kertoivat kyselyn avoimessa kysymyksessä, mitä heille jäi erityisesti mieleen jokaisesta asiantuntijan luennosta. Näihin kysymyksiin vastasi yhteensä 15 ryhmää ja yksittäisiä henkilöitä. Asiantuntijaluennoista osalle vastaajista (7/15) jäi erityisesti mieleen omien tunnetilojen ja kokemusten huomaaminen ja havainnointi, ja niiden vaikutukset toimia kasvattajana sekä tunteet, tunnetaidot, tunteet kehossa, tunteiden hallitseminen ja viestiminen taiteen avulla. Vastaajista osa (6/15) oli sitä mieltä, että myös lasten traumojen ja tunnetilojen tukeminen sekä kohtaaminen jäi erityisesti mieleen Auvisen asiantuntijaluennoilla. Muutamassa vastauksessa tuotiin myös esille asiantuntijaluennoilla

opetettu koira ja pöllö -teoria. Katajamäen asiantuntijaluennosta nostettiin esille tärkeäksi opiksi koettu ali- ja ylivirittyneisyystila. Rankasen asiantuntijaluennolla vastaajat toivat esille vastauksissaan vireystilan ja sen säätelyn, sekä taiteessa tekemisen ja sen, että tunteet ovat tekemisessä tärkeämpiä kuin itse lopputuotos.

Vastaajat saivat myös avoimesti kertoa kysymyksessä, mitä kehitettävää asiantuntijaluennoissa heidän mielestään oli. Tähän kysymykseen vastasi 13 ryhmää ja yksittäisiä henkilöitä. Noin puolet vastaajista (6/13) oli sitä mieltä, että konkreettisia esimerkkejä aiheista olisi voinut olla luennoissa enemmän. Vastauksissa toivottiin erityisesti käytäntöä tunne- ja traumatietoisuuden osuuteen, ja vastaajat olisivat kehittäneet luentoja niin, että luennot ja käytännönharjoitukset olisivat yhdistetty. Muutamasta vastauksesta ilmeni myös, että yksittäisiin aiheisiin olisi toivottu syvempää tietoa, erityisesti kehotietoisuudesta.

Toiminnalliset työpajat

Toiminnallisista työpajoista selvitettiin niiden hyödyllisyyttä. Asteikkokysymyksessä käytettiin asteikkoa yhdestä (ei hyödyllinen) viiteen (erittäin hyödyllinen). Tunne- ja traumatietoisuuden työpaja sai vastaajilta keskiarvoksi 3,9, kehotietoisuus kasvattajan työvälineenä työpaja sai keskiarvoksi 4,2 ja taide vakauttajana ja turvan tuojana työpaja sai keskiarvoksi 4,3. Toiminnallisten työpajojen yhteiskeskisarvo oli 4,1.

Kyselyn kysymyksessä kerättiin tietoa siitä, mitä ja miten toiminnallisissa työpajoissa oppimaansa vastaajat olivat hyödyntäneet omilla lapsiryhmissä. Tähän kysymykseen vastasi 16 ryhmää ja yksittäisiä henkilöitä. Kaikki vastaajat kertoivat kokeilleensa toiminnallisissa työpajoissa oppimaansa omassa lapsiryhmässä. Osa vastaajista (10/16) oli kokeillut jotakin oppimaansa taidemenetelmää, ja joitakin kehotietoisuuden menetelmiä. Esille nousseet taidemenetelmät olivat ilmapallotupsutus ja taidelähtöisten menetelmien prosessimaisuus. Kehotietoisuuden menetelmät, jotka nousivat esille, olivat kosketustavat, rauhoittumisen taidot, maadoittumisen keinot, satuhieronta, mikrotauot, rentoutusharjoitukset, vireystilojen muutokset, mindfulnes-harjoitukset, visualisaatiot, tunnekortit, riimustelutekniikka ja rauhoittumisnurkkaus.

Verkkovalmennukset

Vastaajilta kysyttiin kysymyksessä, miten verkkovalmennukset tukivat luentojen ja työpajojen sisältöjen haltuunottoa. Tähän kysymykseen vastasi 16 ryhmää ja yksittäisiä henkilöitä. Moni vastaajista (11/16) toi vastauksessaan esille, että verkkovalmennukset tukivat luentojen ja työpajojen haltuunottoa, sillä käytäntö ja teoria yhdistyivät. Vastaajat

(6/16) kokivat verkkovalmennuksissa kaikista antoisimmiksi keskustelut oman tiimin tai muiden tiimien kanssa, ja heidän mielestään keskusteluille oli annettu hyvin aikaa.

Vastaajilta kysyttiin myös, ovatko he saaneet uusia ideoita omaan työhön vietäväksi verkkovalmennuksista. Vastaajat kertoivat, että moni heistä oli saanut verkkovalmennuksista vahvistusta, ideoita ja vinkkejä omaan työhönsä. Vastauksista nousi esille oman toiminnan ja käytöksen arviointi, ja niiden vaikutus ryhmän lapsiin. Vastaajat olivat verkkovalmennuksissa myös miettineet aikuisten vireystilojen merkitystä lasten päivässä.

Kysymyksessä vastaajilta selvitettiin, miten he olivat kokeneet koulutuskokonaisuuden onnistuneen verkkototeutuksena. Vastaajista suurin osa antaa verkkototeutukselle positiivista palautetta, ja käytännössä tekeminen ja keskustelut olivat vastaajista verkkovalmennusten parasta antia. Vastauksissa nousee erityisesti esille verkkototeutuksen mutkattomuus ja se, kuinka helppoa kaikkien osallistujien oli osallistua valmennuksiin työpäivänkin keskellä, koska ei tarvinnut suunnitella siirtymisiä ja niihin liittyviä aikatauluja.

Vastauksissa tuotiin myös ilmi asioita, jotka eivät onnistuneet vastaajien mielestä verkkototeutuksessa. Muutamat vastaajat kertovat, että heistä spontaanit keskustelut jäivät vähemmälle, koska tietokoneen välityksellä mikrofonin avaamiselle nousi kynns. Vastauksissa ilmeni myös, että osa tiimeistä olisi hyötynyt enemmän valmennuksista, jos ne olisi järjestetty paikan päällä, sillä välillä oli vaikea löytää tiloja omasta päiväkodista valmennuksien ajaksi.

Tiiminä osallistuminen

Viimeisenä vastaajilta kysyttiin, millainen kokemus oli osallistua koulutuskokonaisuuteen tiiminä. Tähän kysymykseen vastasi 16 ryhmää ja yksittäisiä henkilöitä. Vastaajat vastasivat yksimielisesti, että kaikki pitivät koulutukseen osallistumisesta tiiminä. Esille nousi, että yhdessä kouluttautuminen antoi lisää eväitä yhdessä työskentelyyn. Vastauksissa nousi esille, että vastaajat pitivät koulutuskokonaisuutta hauskana yhteisenä matkana tiimin kanssa ja tiiminä osallistuminen oli heille mieltä avartavaa, ja yhteisten tunteiden sekä kokemusten jakamista. Vastaajat kertovat myös, että koulutuskokonaisuus toi tiimeille vahvistusta ja loi hyvää yhteishenkeä.

Vastauksissa tuotiin myös esille, että tiiminä työskentely oli ryhmäyttävää, keskustelua herättävää ja yhdessä pohtimista. Vastauksissa mainittiin myös, että tiiminä osallistujat pystyivät heti peilaamaan aiheita oman ryhmän toimintaan ja keskustelemaan aiheista siltä kantilta.

Oman osaamisen arviointi koulutuskokonaisuuden jälkeen

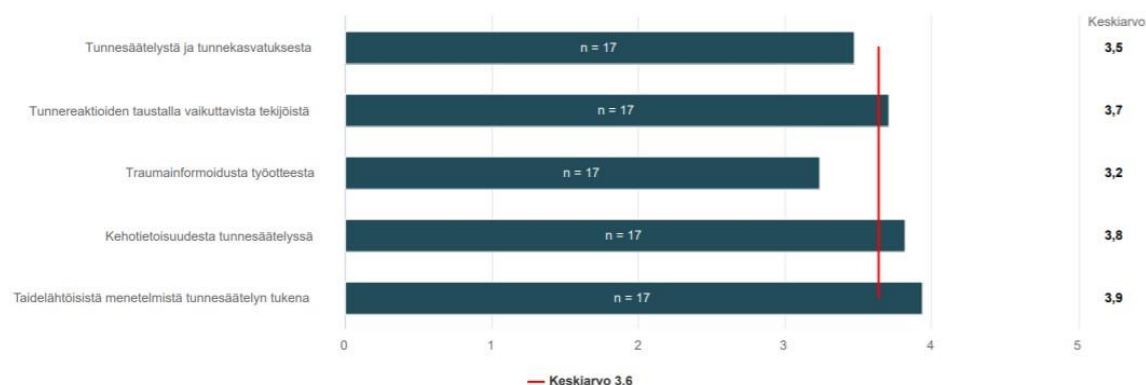
Viimeisessä kyselyn kysymyksessä vastaajat arvioivat omaa osaamistaan ja kehittymistä koulutuskokonaisuuden jälkeen hankkeen teemoista. Vastaajat arvioivat omaa osaamistaan asteikolla yksi (en osaa lainkaan) ja viisi (osaan erittäin paljon).

Korkeimman keskiarvon vastaajien kehitymisestä ja osaamisesta sai koulutuskokonaisuuden teema taidelähtöiset menetelmät tunnesäätelyn tukena. Teema sai keskiarvoksi 3,9. Toiseksi korkeimman keskiarvon sai teema kehotietoisuus tunnesäätelyssä keskiarvolla 3,8.

Teema tunnereaktioiden taustalla vaikuttavat tekijät sai vastaajilta keskiarvon 3,7 ja teema tunnesäätelystä ja tunnekasvatuksesta sai keskiarvoksi 3,5. Teema traumainformoidusta työotteesta sai vastaajilta matalimman keskiarvon 3,2. (Kaavio 3).

14. Arvioi omaa osaamistanne/kehittymistänne hankkeen koulutuskokonaisuuden jälkeen asteikolla 1 (ei lainkaan) - 5 (erittäin paljon)

Vastaajien määrä: 17

	1	2	3	4	5	Keskiarvo	Mediaani
Tunnesäätelystä ja tunnekasvatuksesta	0,0%	0,0%	52,9%	47,1%	0,0%	3,5	3,0
Tunnereaktioiden taustalla vaikuttavista tekijöistä	0,0%	5,9%	29,4%	52,9%	11,8%	3,7	4,0
Traumainformoidusta työotteesta	0,0%	11,8%	52,9%	35,3%	0,0%	3,2	3,0
Kehotietoisuudesta tunnesäätelyssä	0,0%	0,0%	23,5%	70,6%	5,9%	3,8	4,0
Taidelähtöisistä menetelmistä tunnesäätelyn tukena	0,0%	0,0%	23,5%	58,8%	17,7%	3,9	4,0

Kaavio 3. Vakautta varhaiskasvatukseen -hanke

8 Pohdinta

Hanketyöskentely oli jokaiselle meistä uusi aihealue, mutta Vakautta varhaiskasvatukseen -hankkeen yhteistyön kautta pääsimme tutustumaan lähietäisyydeltä hanketyöskentelyyn varhaiskasvatuksen työkentällä. Opinnäytetyöprosessin aikana pääsimme tutustumaan hankkeen materiaaleihin sekä kuulemaan asiantuntijaluentoja, jotka olivat mahdollisia vain hankkeen koulutuksiin osallistuneille varhaiskasvatuksen ammattilaisille. Saimme näin erittäin ajankohtaista ja hyödyllistä tietoa, joka hyödyntää meitä tulevaisuuden ammatissa ja työkentillä. Samalla pääsimme näkemään, mitä kaikkea täydennyskoulutus pitää sisällään ja minkälaisia mahdollisuuksia jo ammatissa oleville on lisäkoulutukseen.

Valitsimme Vakautta varhaiskasvatukseen -hankkeen yhteistyökumppaniksemme opinnäytetyöllemme, koska hanke oli mielestämme mielenkiintoinen sekä ajankohtainen aihe varhaiskasvatuksessa. Trauma- ja tunnetietoisuus oli aiheena meille kaikille uusi. Kasvattajan omien tunteiden tunnistaminen ja hallitseminen, sekä omien haitallisten kokemusten ymmärtäminen omassa kasvatustyössä on ensisijaisen tärkeää. Kun kasvattaja ymmärtää näiden vaikutukset omassa työssään, voi hän paremmin tukea ja auttaa lasta kohtaamaan omia kokemuksiaan ja tunteitaan.

Kasvattajan tärkein tehtävä onkin toimia lapsen turvan tuojana ja vakauttajana myös silloin, kun lapsi ei osaa hallita omia tunteitaan ja käyttäytymistään. Hankkeen opetusten ideana oli, että lapsen tunnekuohujen ja haitallisen käyttäytymisen taustalla voi olla haitalliset elämäkokemukset tai tunnehaavat, ja tämä on opetus, jonka koimme erittäin tärkeäksi ja ajankohtaiseksi kasvatustyössä.

Opinnäytetyön kyselyn toteutuimme webropol -alustalla, ja saavutimme sen avulla helposti kaikki täydennyskoulutukseen osallistuneet varhaiskasvatustiimit. Linkin kyselyn vastaamiseen jaoimme jokaisen maakunnan viimeisellä verkkovalmennustapaamisella, johon jokainen osallistuja ja tiimi sai hyvin aikaa vastata. Näin varmistimme, että saamme mahdollisimman monen osallistujan vastaamaan, ja mahdollisimman kattavan kokonaisuuden.

Opinnäytetyömme tavoite oli selvittää, miten Vakautta varhaiskasvatukseen- hankkeen koulutuksiin osallistuneet työntekijät kokivat täydennyskoulutuksen, ja miten he ovat vieneet koulutusten sisältöä omaan työelämään ja lapsiryhmiin. Tavoitteena oli kerätä tietoa, miten Vakautta varhaiskasvatukseen- hankkeen täydennyskoulutus ja asiantuntijaluennot ovat osallistuneiden työntekijöiden mielestä onnistunut, ja ovatko osallistujat kokeneet koulutukset hyödyllisiksi. Saimme kerättyä laajasti vastauksia hankkeen onnistumisesta ja täydennyskoulutuksen sisällöstä Webropol -kyselyllä. Vastaajat antoivat myös kattavaa

palautetta asiantuntijaluennoitsijat sekä hyödyllisiksi koetuista menetelmistä. Vastauksista saimme selville, että täydennyskoulutukseen osallistuneet ovat myös vieneet teoriaa työskentelyyn lapsiryhmissä.

Tarkoituksena opinnäytetyöllämme on lisätä varhaiskasvatuksen työntekijöiden tunnetietoisuutta, ja tietoa traumainformoidusta työotteesta. Tarkoituksena oli tuoda myös näkyväksi varhaiskasvatuksen tunne- ja traumatietoisuutta. Lisäksi opinnäytetyöllämme pyrimme tuomaan esille aiheen tärkeyttä sekä ajankohtaisuutta. Saimme opinnäytetyöhömmme laajasti teoriapohjaa, jolla pyrimme tuomaan näkyvyyttä varhaiskasvatuksessa toteutettavaan tunne- ja trauma kasvatukseen. Toivomme, että opinnäytetyömme tavoittaa sekä tulevia että nykyisiä varhaiskasvatuksen ammattilaisia, ja he hyötyvät opinnäytetyöhön kootusta materiaalista tunne- ja traumatietoisuudesta.

Vastausten koonnista ilmenee, että täydennyskoulutus oli onnistunut ja osallistujat olivat hyötäneet täydennyskoulutusta. Asiantuntijaluentojen aiheet olivat osallistujien mielestä mieluisia ja luentojen sisällöt olivat hyvin suunniteltuja. Osallistujat kokivat saaneensa hyödyllisiä menetelmiä hyödynnettäväksi omaan työhönsä varhaiskasvatuksessa. Hanke sai monipuolista palautetta täydennyskoulutuksen verkkototeutuksesta, ja pystyy sen perusteella kehittämään toimintaansa. Tekemämme kyselyn ja kyselyn koonnin kautta LAB-ammattikorkeakoulu pystyy kehittämään tulevia jatkokoulutuksia osallistujalähtöisesti.

Jatkokehittämisehdotuksena opinnäytetyölle ideamme on syventyminen tunnetietoisuuteen tai traumatietoisuuteen varhaiskasvatuksessa. Aihe on ajankohtainen ja tärkeä varhaiskasvatuksen työkentällä, ja siihen perehtyminen aiheena ilman hanketoimintaa voisi olla mielestämme aiheen syvempää tutkimista. Ehdotuksemme olisi myös, että aiheesta tehtäisiin toiminnallinen opinnäytetyö varhaiskasvatuksen työkentällä.

Lähteet

Ahonen, L. 2017. Haastavat kasvatustilanteet. Lämpimän vuorovaikutuksen käsikirja. Jyväskylä: PS-kustannus.

Ammattikorkeakoulujen opinnäytetöiden eettiset suositukset. 2020. Viitattu 8.2.2021. Saatavissa <http://www.arene.fi/wp-content/uploads/Raportit/2020/AMMATTIKORKEAKOULUJEN%20OPINNÄYTETÖIDEN%20EETTISET%20SUOSITUKSET%202020.pdf? t=1578480382>

Auvinen, E. & Sarvela, K. 2020. Yhteinen kieli: Traumatietoisuutta ihmisten kohtaamiseen. E-kirja. Helsinki: Basam Books. Nextory.

Evans, I., Jones, M. & Ulloa, M. 2016. Massey University. Wellington, New Zealand, Escritos de Psicología, Vol. 9. Saatavissa <https://dialnet.unirioja.es/servlet/articulo?codigo=5748753>.

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2009. Tutki ja kirjoita. 15. uudistettu painos. Helsinki: Tammi.

Inhimillinen ammattitaito. Tunnetietoisuus. Viitattu 15.02.2021. Saatavissa <http://www.ihanova.fi/inha1/inhimillinen-ammattitaito-5.htm>

Karppinen, S., Puurula, A. & Ruokonen, I. 2001. Taiteen ja leikin lumous. Tampere: Tammer-paino Oy.

Koskinen, M. & Riihonen, R. 2020. Kuinka kiukku kesytetään? Lasten aggressiokasvatus. Jyväskylä: PS-kustannus.

Kuvajainen, M. & Linner Matikka, J. 2019. ACE-tutkimukset ja traumainformoitu työ. Viitattu 3.11.2021. Saatavissa <https://www.lamkpub.fi/2019/11/05/ace-tutkimukset-ja-traumainformoitu-tyo/>

Köngäs, M. 2019. Tunneäly varhaiskasvatuksessa. E-kirja. Jyväskylä: PS-kustannus. Helmet.

LAB-ammattikorkeakoulu. 2020. "Vakautta varhaiskasvatukseen"- kasvattajatiimin tunnetietoisuus lapsen hyvinvoinnintukena. Viitattu 4.2.2021. Saatavissa <https://lab.fi/fi/projekti/vakautta-varhaiskasvatukseen-kasvattajatiimin-tunnetietoisuus-lapsen-hyvinvoinnin-tukena>

Laki sosiaalihuollon ammattihenkilöstöstä 817/2015.

Metropolia. Tutkimusetiikka ja hyvä tieteellinen käytäntö. Viitattu 4.2.2021. Saatavissa <https://www.metropolia.fi/fi/tutkimus-kehitys-ja-innovaatiot/tutkimusetiikka>

Murto, P. 2020. Hanke esittely – vakautta varhaiskasvatukseen. Powerpoint esitys. Moodle.

Opetushallitus. Mitä on varhaiskasvatus? Viitattu 3.8.2021. Saatavissa <https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/mita-varhaiskasvatus>

Pajulahti, R., Sainio, T. & Sajaniemi, N. 2020. Näin tuet lapsen itsesäätelyä. Keuruu: PS-kustannus.

Sarajärvi, A. & Tuomi, J. 2018 Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Helsinki: Tammi.

Talentia. Täydennyskoulutus. Viitattu 2.8.2021. Saatavissa <https://www.talentia.fi/tyoelamainfo/hyvan-tyopaikan-kriteerit/taydennyskoulutus/>

Tutkimuseettinen neuvottelukunta. 2019. Ihmiseen kohdistuvan tutkimuksen eettiset periaatteet ja ihmistieteiden eettinen ennakoarviointi Suomessa. Tutkimuseettisen

neuvottelukunnan julkaisuja 3/2019. Viitattu 8.2.2021. Saatavissa https://tenk.fi/sites/default/files/2021-01/lhmistieteiden_eettisen_ennakkoarvioinnin_ohje_2020.pdf

Varhaiskasvatuksen koulutusten kehittämisfoorumi. 2021. Opetus- ja kulttuuriministeriö. Viitattu 3.11.2021. Saatavissa https://api.hankeikkuna.fi/asiakirjat/c3fcbd64-498e-4a2e-bf3a-e6eaf438344b/3bd8dad2-9722-453a-ad2d-c65b2f811931/JULKAISU_20210113131855.pdf

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2018. Saatavissa https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/varhaiskasvatussuunnitelman_perusteet.pdf

Väestöliitto. Mitä on kehotunnekasvatus. Viitattu 8.2.2021. Saatavissa <https://www.vaestoliitto.fi/ammattilaiset/lasten-kehotunnekasvatus/vaestoliiton-kehotunnekasvatus/>

Webropol.fi. Käyttötarkoitus. Webropol – loputtomasti mahdollisuuksia tarjoava kyselytutkimustyökalu. Viitattu 11.2.2021. Saatavissa <https://webropol.fi/kayttotarkoitukset/>

Liite 1. Tutkimuslupa

TUTKIMUSLUPAHAKEMUS

PVM. 17.3.2021

Organisaatio	
Vakautta varhaiskasvatukseen -hanke	
Opinnäytetyön tekijä(t) Aktivoi Nimi ja napsauta + -painiketta lisätäksesi uusi rivi	
Nimi	Tuuli Holappa
Nimi	Ella Kettunen
Nimi	Maria Laine
Opinnäytetyön aihe	
Laadullinen tutkimus vakautta varhaiskasvatukseen hankkeesta.	
Opinnäytetyön ohjaaja(t) Aktivoi Nimi ja napsauta + -painiketta lisätäksesi uusi rivi	
Nimi	Mari Kokkonen
Opinnäytetyösuunnitelman tiivistelmä	
Teemme laadullisen tutkimuksen vakautta varhaiskasvatukseen -hankkeen vaikuttavuudesta ja hyödynnettävyydestä. Tarkoituksena opinnäytetyöllämme on selvittää, miten hankkeen koulutuksiin osallistuneet varhaiskasvatuksen ammattilaiset ovat vieneet koulutusten saantia omiin lapsiryhmiin, ja mitä työmenetelmiä he ovat hyödyntäneet omassa työskentelyssään. Opinnäytetyöllämme tuomme esille myös aiheen tärkeyttä ja ajankohtaisuutta. Teoriapohjassa käsittelemme hankkeen teemoja eli tunne- ja traumatietoisuutta, kehotietoisuutta ja taidetta vakauttajana ja turvan tuojana.	
Opinnäytetyön menetelmien kuvaus	
Tiedonkeruumenetelmänä käytämme laadullisen tutkimuksen menetelmiä, ja aineistonanalyysimenetelmänä tulemme hyödyntämään sisällönanalyysiä. Aineistonkeruumenetelmänä tulemme käyttämään lomakekyselyä webropol-alustalla.	
Opinnäytetyössä tarvittava tausta-aineisto	
Tausta-aineistona käytämme hankkeen koulutuksien teemoja, ja niihin liittyvää kirjallisuutta. Kyselyn pohjana toimii hankkeen koulutukset ja teemapajat. Opinnäytetyön tausta-aineistona toimii kyselylomakkeen vastaukset.	
Opinnäytetyön aineiston säilyttäminen ja hävittäminen	
Kyselylomakkeen vastaukset hävitetään, kun kyselyn koonti ja analysointi on saatu tehtyä. Aineisto on hävitetty viimeistään marraskuuhun 2021 mennessä.	
Opinnäytetyön aikataulu	
Opinnäytetyösuunnitelma on hyväksytty helmikuussa 2021. Tämän jälkeen haemme tutkimuslupaa. Lomakekyselyn jakelun aloitamme toukokuussa 2021. Vastausten koonti suoritetaan kesällä 2021. Tavoitteena on lähettää valmis opinnäytetyön raportti lokakuussa 2021 Turnitin-tarkastukseen. Tavoitteenamme on, että opinnäytetyön prosessi olisi valmis marraskuuhun 2021 mennessä.	
Opinnäytetyön tulosten hyödyntäminen	
Lomakekyselyn vastauksia vakautta varhaiskasvatukseen -hanke voi hyödyntää tulevien koulutusten kehittämisessä. Opinnäytetyön kautta voimme saada konkreettisia esimerkkejä toimivista työmenetelmistä tulevaisuuden työelämään.	
Muut mahdolliset yhteiskumpanit	

-	
Liitteet (opinnäytetyön suunnitelma ja muut mahdolliset liitteet, esimerkiksi kyselylomake)	
Opinnäytetyösuunnitelma ja kyselylomakkeen luonnos on liitteenä sähköpostissa.	
Lisätietoja	
-	
Opinnäytetyön tekijä(t) ja allekirjoitukset Aktivoi Nimi ja napsauta + -painiketta lisätäksesi uusi rivi	
Nimi:	Tuuli Holappa
Opiskelijatunnus	
Ryhmätunnus:	
Sähköposti:	
Puhelin:	
Paikka ja aika	7.3.2021 Lappeenranta
Allekirjoitus ja nimenselvennys:	Tuuli Holappa _____ Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.
Nimi:	Ella Kettunen
Opiskelijatunnus	
Ryhmätunnus:	
Sähköposti:	
Puhelin:	
Paikka ja aika	7.3.2021 Lappeenranta
Allekirjoitus ja nimenselvennys:	Ella Kettunen _____ Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.
Nimi:	Maria Laine
Opiskelijatunnus	
Ryhmätunnus:	
Sähköposti:	
Puhelin:	
Paikka ja aika	7.3.2021 Lappeenranta
Allekirjoitus ja nimenselvennys:	Maria Laine _____ Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.
Ohjaajan tiedot ja allekirjoitukset Aktivoi Nimi ja napsauta + -painiketta lisätäksesi uusi rivi	
Nimi:	Mari Kokkonen
Sähköposti:	
Puhelin:	
Paikka ja aika	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.
Allekirjoitus ja nimenselvennys:	_____ Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

Liite 2. Saatekirje

Hyvinvointiyksikkö

Saatekirje

Hei!

Olemme LAB-ammattikorkeakoulun sosionomiopiskelijat Tuuli Holappa, Ella Kettunen ja Maria Laine. Opiskelemme kolmatta vuotta, ja teemme opinnäytetyömme vuoden 2021 aikana. Meistä Tuuli ja Ella on valinnut suuntautumisekseen varhaiskasvatuksenopettajan opinnot, kun taas Maria on valinnut sosiaalihojauksen opinnot. Me valikoiduimme tekemään opinnäytetyömme Vakautta varhaiskasvatukseen- hankkeelle, koska aihe kiinnosti meitä, ja olimme kuulleet aiemmin hankkeen toiminnasta. Olimme yhteydessä hankkeen projektipäällikköön, ja hän hyväksyi meidät opinnäytetyön tekijöiksi.

Opinnäytetyömme kohdistuu varhaiskasvatuksen työkenttään. Opinnäytetyön tarkoituksena on selvittää, miten hankkeen koulutukseen osallistuneet varhaiskasvatuksen ammattilaiset ovat vieneet koulutusten saantia omiin lapsiryhmiin, ja mitä työmenetelmiä he ovat hyödyntäneet omassa työskentelyssään. Tavoitteenamme on lisätä trauma- ja tunnetietoisuutta varhaiskasvatuksen työkentillä, sekä tuoda aiheen tärkeyttä ja ajankohtaisuutta näkyväksi opinnäytetyömme avulla.

Teemme lomakyselyn hankkeen koulutuksiin osallistuneille varhaiskasvatuksen ammattilaisille, ja kyselyyn vastaaminen on täysin vapaaehtoista. Lomakekyselyn vastauksia Vakautta varhaiskasvatukseen -hanke voi hyödyntää tulevien koulutusten kehittämisessä. Opinnäytetyömme kautta voimme saada konkreettisia esimerkkejä toimivista työmenetelmistä tulevaisuuden työelämään.

Pyydämme lupaa suorittaa opinnäytetyömme ja siihen sisältyvä kysely vakautta Varhaiskasvatukseen -hankkeessa. Arvioitu kyselyn suorittamisaika olisi toukokuussa 2021, ja kyselytulosten analysointi tapahtuu kesän 2021 aikana. Tavoitteenamme on, että opinnäytetyömme raportti on valmis marraskuussa 2021.

Ystävällisin terveisin,

Tuuli Holappa, Ella Kettunen ja Maria Laine

Liite 3. Lomakekysely

Vakautta varhaiskasvatukseen -loppukysely**1. Missä maakunnassa työskentelette?**

- Etelä-Karjala
- Päijät-Häme
- Etelä-Savo

2. Vastaa kyselyyn

- Tiiminä/Tiimin jäsenenä
- Varhaiskasvatuksen erityisopettajana
- Varhaiskasvatuksen johtajana

3. Arvioikaan asiantuntijaluennoitsijoiden luentoja sisällöllisesti asteikolla 1 (erittäin huono) - 5 (erittäin hyvä)

1 2 3 4 5

	1	2	3	4	5
Tunne- ja traumatietoisuus Elisa Auvinen	☐	☐	☐	☐	☐
Kehotietoisuus kasvattajan työvälineenä Minna Katajamäki	☐	☐	☐	☐	☐
Taide vakauttajana ja turvan tuojana Mimmu Rankanen	☐	☐	☐	☐	☐

4. Mitä teille jäi erityisesti mieleen Elisa Auvisen luennosta?

5. Mitä teille jäi erityisesti mieleen Minna Katajamäen luennosta?

6. Mitä teille jäi erityisesti mieleen Mimmu Rankasen luennosta?

7. Mitä kehitettävää asiantuntijaluennossa teidän mielestänne oli?

--

8. Kuinka hyödylliseksi koitte toiminnalliset työpajat asteikolla 1 (ei hyödyllinen) - 5 (erittäin hyödyllinen)

	1	2	3	4	5
Tunne- ja traumatietoisuus	☐	☐	☐	☐	☐
Kehotietoisuus kasvattajan työvälineenä	☐	☐	☐	☐	☐
Taide vakauttajana ja turvan tuojana	☐	☐	☐	☐	☐

9. Mitä ja miten toiminnallisissa työpajoissa oppimaanne olette hyödyntäneet omassa lapsiryhmissänne?

10. Miten verkkovalmennukset tukivat luentojen ja työpajojen sisältöjen haltuunottoa?

11. Saitteko uusia ideoita omaan työhön vietäväksi verkkovalmennuksista? Mikä verkkovalmennuksissa onnistui, ja miten kehittäisitte sitä?

12. Miten koitte, että koulutuskokonaisuus onnistui verkkototeutuksena?

13. Millainen kokemus koulutuskokonaisuuteen osallistuminen oli tiiminä?

14. Arvioikaa omaa osaamistanne/kehittymistänne hankkeen koulutuskokonaisuuden jälkeen asteikolla 1 (ei lainkaan) - 5 (erittäin paljon)

	1	2	3	4	5
Tunnesäätelystä ja tunnekasvatuksesta	☐	☐	☐	☐	☐
Tunnereaktioiden taustalla vaikuttavista tekijöistä	☐	☐	☐	☐	☐
Traumainformoidusta työotteesta	☐	☐	☐	☐	☐
Kehotietoisuudesta tunnesäätelyssä	☐	☐	☐	☐	☐
Taidelähtöisistä menetelmistä tunnesäätelyn tukena	☐	☐	☐	☐	☐